

Journal iranian political sociology

Vol. 5, No.11, Bahman2023

<https://dx.doi.org/10.30510/psi.2022.303745.2273>

Abstract :

The goal of any society is the protection of individual rights and freedoms and ultimately the preservation of the psyche of individuals. Therefore, any assault on the psyche of people is abnormal and requires a social response. Among these anomalies, which result in restriction or deprivation of individual rights and freedoms, is harassment and persecution. Stalking can be considered a crime against persons (against mental freedom). Although there is no criminalization in Iranian legislation, the importance of criminalization has increased over time. Currently, Article 619 of the Islamic Penal Code is the most similar article as the one mentioned above, which is one of the most complex articles of the Islamic Penal Code and has caused wide interpretations. Therefore, it is necessary to provide a comprehensive analysis of it. Therefore, with proper pathology and proper legislation that has an executive guarantee, this social damage can be controlled and limited to a large extent.

بررسی تطبیقی تعقیب مخفیانه

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۳/۱۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۵/۱۲

آمنه رشیدگرمی^۱

مبین انصاری^۲

مینا زارع زاده^۳

مهدی مسعودی آشتیانی^۴

چکیده

غایت هر جامعه، مصونیت حقوق و آزادی های فردی و در نهایت حفظ روان افراد است. لذا هر گونه تعرض و تعدی به روان افراد ناهنجاری بوده و نیازمند واکنش اجتماعی است. از جمله این ناهنجاری ها که محدودیت یا سلب حقوق و آزادی های فردی را به همراه دارد، مزاحمت و تعقیب می باشد. تعقیب مخفیانه (Stalking) را می توان از جرایم علیه اشخاص (علیه آزادی روان) دانست. اگرچه در قانون گذاری ایران جرم انگاری نشده است، لیکن با گذر زمان بر اهمیت جرم انگاری آن افزوده شده است. هم اینک ماده ۶۱۹ قانون مجازات اسلامی مشابه ترین ماده به عنوان مذکور است که از پیچیده ترین مواد قانون مجازات اسلامی می باشد و تفاسیر گسترده ای را موجب شده است. از این رو ارائه تحلیلی جامع از آن را ضروری می نماید. بنابراین با آسیب شناسی صحیح و قانونگذاری مناسب که ضمانت اجرایی به همراه داشته باشد، می توان تا حد زیادی این آسیب اجتماعی را کنترل و محدود کرد.

کلید واژگان: تعقیب مخفیانه، انواع تعقیب، ماهیت و مجازات جرم تعقیب

^۱نویسنده مسئول amn13131372@gmail.com

^۲کارشناس ارشد حقوق جزا و جرم شناسی، دانشگاه تبریز

^۳دانشجو دکتری گروه حقوق، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

^۴دکتری علوم سیاسی، دانشگاه آزاد اسلامی، آشتیان، ایران

بدون شک غایت نظم اجتماعی و هدف از وضع و ایجاد قوانین در جوامع، حفظ حقوق و آزادی های فردی است. تامین امنیت و حفظ منافع فردی در پرتو احترام به این حقوق و آزادی های فردی امکانپذیر می باشد. یکی از ناهنجاری های اجتماعی علیه آزادی های فردی عنوان مزاحمت و تعرض می باشد که مفهوم وسیعی دارد و شامل هر رفتاری است که امنیت و آسایش افراد را سلب و مختل کند. اگرچه این عنوان در قوانین جزایی ماده ۶۱۹ قانون مجازات را به خود اختصاص داده اما طیف گسترده و متنوعی از مصادیق رفتاری آن مورد توجه قانونگذار قرار نگرفته و دارای خلایقانونی است. امروزه مظهر قدرت اجتماعی یعنی قانون، برای جلوگیری از هر گونه تجاوز به حقوق فردی و اجتماعی با وضع و اجرای صحیح سعی بر حفظ حقوق و آزادی های فردی دارد. از مهمترین آزادی های فردی، آزادی روان و ذهن که مانند آزادی جسم و تن از موهبت های الهی است به این معناست که شخص در چارچوب قوانین و هنجارهای اجتماعی بتواند آزادانه و با میل خویش اقدام به انجام یا عدم انجام کارهای متعارف مربوط به زندگی خود کند و هیچ شخصی بی دلیل مزاحم وی نشود. تعقیب مخفیانه بعنوان یکی از مصادیق جرایم علیه آزادی روان اشخاص در قوانین جزایی ذیل جرم مزاحمت و از مصادیق ماده ۶۱۹ ق.م.اسلامی دانسته و جرم انگاری گردیده اما با بررسی ماهیت آن دانستیم که ماهیتی مستقل از جرم مزاحمت دارد. (لازم به ذکر است برخی از کشورها همانند آلمان اقدام به جرم انگاری خاص تعقیب مجرمانه کرده اند) اما هم چنان ناشناخته مانده است. اهمیت موضوع، سکوت قانون و رویه قضایی، ما را بر آن داشته تا تعقیب مخفیانه را بعنوان یک پدیده جنایی مطرح و میزان مسئولیت کیفری آن را تبیین سازیم. مقاله حاضر در خصوص بحث تمام زوایای جرم تعقیب ناتوان بوده، بنابراین سعی شده است فقط ارکان جرم مذکور، ماهیت، مسئولیت کیفری و سپس بررسی تطبیقی آن مورد بحث قرار گیرد.

۱- مفاهیم

تعقیب در لغت به معنای دنبال کردن، پیگیری کردن، مخفیانه : پنهان ، نامرئی ، ناپیدا

در زبان انگلیسی (Stalk) و در فرانسه (Lehar ce'lement obsessionnel embus cade traque)

در سال ۱۹۹۸ (Meloy) معنای اصلی تعقیب دنبال کردن، شکار حیات وحش که یک تشخیص روانپزشکی بود که برای وضعیت فرد زمانی که قربانی است بکار می رفت. استفاده از این کلمه توسط مطبوعات تبلوئیدی (tabloid) در ایالات متحده ابداع شده است (Lawson, Cruttenden 1996) که اصطلاح Stalker در ابتدا توسط رسانه ها در ۲۰ (قرن) مورد استفاده قرار گرفت. (Rosemary , et al 2002) با گذشت زمان معنای Stalking تغییر کرد. امروزه این مفهوم به آزار یک فرد بطور مکرر با تهدید یا آسیب رساندن به سلامت جسم و روان ، بطور مستقیم یا غیر مستقیم ، در کوتاه مدت یا بلند مدت، آزار و اذیت و سواستی شامل یک طیف گسترده با درجه وخامت بسیار متغییر است که شامل تعقیب هدفمند و مصرانه شخص تا اقدامات تروریستی روان شناختی طولانی می شود (Mullen,et al 2002-01-01)

۱-۱ تعریف

تعاریف متفاوتی از تعقیب ارائه شده است که به برخی از آنها اشاره می شود:

برخی: «صورتی از رفتار یک فرد که ارتباطات ناخواسته و مکرر را به دیگری تحمیل می کند». (Pathe and

Mullen 1997)

«نظارت ناخواسته یا تکراری فرد یا گروهی نسبت به اشخاص دیگر». (Spitzberg and Cupach 2007)

« عملکرد مستقیم یک شخص خاص که موجب ترس انسان متعارفی میشود».

« عملی ناخواسته بین دوشخص که بطور مستقیم یا غیرمستقیم به یک تهدید منجر میشود یا قربانی را در ترس قرار میدهد». (National Center for Victims of Crime 2002)

۲- عنصر مادی

عنصر مادی ظهور و بروز خارجی نیت مجرمانه است. (برهانی، الهام، درآمدی بر حقوق جزای عمومی ۹۷/اردبیلی، حقوق جزای عمومی ۹۵) عنصر مادی جرم دارای سه بخش است:

۱- رفتار مرتکب ۲- اوضاع و احوال و شرایط جرم ۳- نتیجه مجرمانه که در مطالب بعدی بیان خواهد شد.

۲-۱- رفتار فیزیکی

رفتار انسان ممکن است در دو قالب ظهور و بروز پیدا کند: فعل و ترک فعل. یکی از مصادیق دیگر رفتار مجرمانه حالت است. حالت وضعیتی است که بر شخص مستولی می شود (همانند اعتیاد، ولگردی) (اردبیلی، همان/ برهان و الهام، همان) رفتار مرتکب در تعقیب مجرمانه به شکل یکی از افعال ذیل می باشد:

۱- برقراری ارتباط با قربانی بطور مدام و بدون درخواست او در هر زمانی از روز و شب از طریق ارسال نامه، ایمیل، پیامک و یا تماس تلفنی

۲- قرار دادن پیام در درب محل سکونت، محل کار یا در وسیله نقلیه قربانی یا از طریق رسانه های اجتماعی مانند: تلگرام، واتساپ...

۳- مشاهده و مراقبت چشمی، تعقیب یا ایستادن در محلی نزدیک به قربانی که موجب ناراحتی او شود.

۴- تحقیق در مورد چگونگی سپری کردن یک روز

۵- مصاحبه با اشخاص ثالث و برقراری ارتباط مستقیم با قربانیان

۶- سرقت و خواندن نامه قربانی یا تماشای ایمیل و پیامک های قربانی در فضای مجازی

۷- سفارش کالا و خدمات بنام قربانی بدون درخواست و اطلاع او.

۸- ارسال هدایای ناخواسته (Yanowitz & Yanowitz 2010)

۹- انتشار مطالب توهین آمیز، تهدید صریح لفظی قربانی یا نزدیکان او به اعمال خشونت

۱۰- تهدید کردن قربانی به ربودن کودکانش و یا اینکه واقعاً آن ها را برباید.

۱۱- با قهر و غلبه به محل سکونت قربانی وارد شدن

۱۲- آسیب رساندن، کتیف کردن و یا تخریب اموال قربانی

۱۳- مجروح کردن یا کشتن حیوان اهلی قربانی

۱۴- تعرض جسمی یا جنسی به قربانی

نکته دیگر در جرم تعقیب، امکان یا عدم امکان تحقق آن با ترک فعل است. به لحاظ مادی موضوع ارتکاب این جرم باید یک فعل مثبت باشد یعنی ترک فعل در این جرم قابل تحقق نیست و حتماً باید یک فعل مجرمانه ای از ناحیه متهم صورت گیرد. (Pelikan, 2002)

۲-۲- شرایط و اوضاع و احوال

برای تحقق جرم تعقیب شرایط و اوضاع و احوال خاصی لازم است. این جرم توسط هر شخص ممکن است بوقوع بپیوندد. می توان مهمترین شرط لازم برای تحقق این جرم را وجود رابطه یا زمینه آشنایی شخص تعقیب کننده با

مجنی علیه (قربانی) دانست (وجود مجنی علیه خاص که دارای رابطه با شخص تعقیب کننده بوده است). هم چنین احساس ترس و ناامنی شخص قربانی در نتیجه این عمل از دیگر شروط این عنوان مجرمانه است.

۳-۲- نتیجه

حصول نتیجه مجرمانه بعنوان یکی از عناصر تحقق رکن مادی جرایم، اختصاص به جرایم مقید دارد. بنابراین در جرایم مطلق طبق نظر قانون گذار صرف انجام رفتار فیزیکی صرف نظر از حدوث نتیجه زیان بار کافی به نظر می رسد. به نظر می رسد جرم تعقیب مخفیانه از جمله جرایم مطلق است که صرف تحقق رفتار مادی (تعقیب شخص، دنبال کردن مجنی علیه) موجب تحقق جرم است. با منتفی بودن لزوم تحقق نتیجه مجرمانه در این جرم، طبیعتاً احراز رابطه سببیت بین نتیجه مجرمانه و رفتار مرتکب نیز خود به خود منتفی است.

۳-عنصر روانی

برای تحقق جرم تعقیب مولفه های رکن روانی را بررسی می کنیم:

۱- **سوءنیت عام:** سوءنیت عام عبارت است از اراده آگاهانه شخص در ارتکاب رفتار مجرمانه. از آنجا که رفتار مجرمانه جرم تعقیب مخفیانه تعقیب یا پیگیری (نظارت و جاسوسی مجنی علیه) است. مرتکب این جرم در هنگام انجام، باید قصد عمل تعقیب را داشته باشد.

۲- **سوءنیت خاص:** قصد تحقق نتیجه مجرمانه یا اراده شخص مرتکب به وقوع نتیجه ای خاص اطلاق می شود. براین اساس قصد شخص مرتکب احساس ترس و ناامنی شخص قربانی، انتقام، بازگرداندن مجرد تسلط یا کنترل روحی خود یا جسمی از طریق ایراد فشارهای روانی به قربانی، کسب امتیاز یا منفعت مادی و معنوی (مانند جلب توجه بیشتر قربانی به خود)، قطع رابطه با شخص دیگر (مانند رقیب عشقی...) و ... می تواند باشد که در مرحله اثبات جرم با احراز سوءنیت عام، نیازی به اثبات سوءنیت خاص مرتکب نیست. در این جرم با توجه به اینکه جرمی مطلق است، سوءنیت خاص مرتکب با اثبات علم مرتکب به نامشروع و غیرقانونی بودن عملش محقق می شود یعنی همین که شخص علم به مجرمانه بودن عمل خود داشته باشد، سوءنیت خاص وی که ممکن است موارد متعددی را در بر بگیرد نیز محقق شود، چرا که در این موارد رابطه تلازم وجود دارد که با تحقق و اثبات یکی، دیگری نیز تولید و اثبات می شود.

۳- **علم:** در جرم تعقیب شخص مرتکب تعقیب باید آگاهی داشته باشد که عملش مجرمانه و غیرقانونی است و همچنین در نتیجه این عمل وی ممکن است شخص صدمه یا دچار آزار و اذیت شود و احساس هراس کند. بنابراین اگر کسی به اشتباه مبادرت به تعقیب دیگری کند عمل وی جرم تعقیب مخفیانه نیست. گفتنی است در این موارد اثبات چنین اشتباهی برعهده مدعی است.

۴- **انگیزه:** داعی و محرک مرتکب در تحقق مجرمیت وی اثر ندارد البته در صورت اثبات انگیزه شرافتمندانه می تواند وفق بند ماده ۳۸ قانون مجازات اسلامی موجبات تخفیف را فراهم کند.

۴- قربانی تعقیب مخفیانه

ارتباط قبلی قربانی با شخص تعقیب کننده انواع مختلفی از قربانیان را شناسایی کرده است (Mullen, et al 2002- 01-01 که عبارت اند از:

۱- قربانیان سابقاً رابطه صمیمانه ای را با شخص تعقیب کننده خود داشتند. شایع ترین عامل قربانی بودن زن است (۶۰ تا ۸۰ درصد قربانیان زنان هستند) که به طور پیوسته رابطه صمیمی با او تعقیب کننده مرد دارد و قربانیان را در

معرض خشونت بیشتری قرار می دهد که توسط تعقیب کننده آنها مورد اعمال قرار می گیرد. (۳۸ درصد از زنان قربانی توسط همسران فعلی یا سابق خود، ۱۰ درصد به وسیله شریک زندگی فعلی یا سابق و ۱۴ درصد به وسیله دوست پسر سابق یا فعلی خود تحت تعقیب واقع میشوند).

۲- دوستان و آشنایان: اغلب قربانیانی که تحت تعقیب واقع می شوند از این دسته هستند. این دسته از قربانیان همچنین شامل تعقیب همسایه نیز می شود.

۳- تماس های حرفه ای: قربانیانی هستند که توسط بیماران، مشتریان یا دانشجویانی که با آنان ارتباط حرفه ای داشته اند تحت تعقیب قرار گرفته اند. حرفه های خاصی چون ارائه دهندگان مراقبت های بهداشتی، معلمان و وکلا در معرض خطر بیشتری برای تعقیب هستند.

۴- تماس با محل کار: تعقیب کنندگان این قربانیان تمایل دارند که آنها را در محل کارشان ملاقات کنند. زمانی که قربانیان تحت تعقیب به محل کار خود می آیند این خطر (تعقیب) نه تنها برای ایمنی قربانیان بلکه برای امنیت افراد دیگر نیز خطرناک است.

۵- بیگانگان: این قربانیان معمولاً نمی دانند که چگونه تحت تعقیب واقع شده اند و معمولاً تعقیب کنندگان آنها احساس تحسین و قدرانی از این قربانیان دارند.

۶- شهرت (معروفیت): اکثر این قربانیان افرادی هستند که به شدت در رسانه ها به تصویر کشیده می شوند اما می توانند شامل افرادی مانند سیاستمداران و ورزشکاران باشد. رسانه ها نقش مهمی را ایفا می کنند بطور مثال: تصویر برداری از رفتار تعقیبی مردان بعنوان رفتاری قابل قبول ممکن است بر تفکر مردان تاثیر گذارد و این مسئله طبیعی است. اکثریت قربانیان تعقیب بین ۱۸ تا ۳۹ ساله هستند. براساس یک مطالعه اغلب زنان، زنان دیگر را هدف قرار می دهند در حالی که مردان بطور عمده زنان را تحت تعقیب قرار می دهند (۸۷ درصد از اشخاص تعقیب کننده که توسط قربانیان خود شناسایی شده اند، مرد بودند. تنها ۲۳ درصد از قربانیان زن و ۳۶ درصد از قربانیان مرد توسط بیگانگان تعقیب میشوند). (Palarea, et al 2002) طبق گزارش ژانویه ۲۰۰۹ وزارت دادگستری ایالات متحده، ۴۳ درصد از قربانیان تحت تعقیب زنان و ۴۱ درصد مردان هستند.

۵- انواع تعقیب

تعقیب مجرمانه بعنوان یک پدیده جنایی به اعتبار شخصیت طرف جرم یا وسیله ارتکاب جرم به انواع زیر تقسیم می شود:

۵-۱- تعقیب فیزیکی

در این نوع تعقیب (Stalker) از نوع زمینی و فارغ از هر گونه وسایل الکترونیکی به تعقیب شخص می پردازد. شخص تعقیب کننده بطور واضح با عمل و رفتار خویش شخص قربانی را متوجه می سازد که قصد آسیب یا آزار و اذیت وی را دارد رفتار تعقیب کننده به آزار و ارباب مربوط می شود و ممکن است شامل موارد ذیل باشد: شخصی به دنبال قربانی یا جاسوس و نظارت بر آنها (یعنی فرد Stalker با دنبال کردن شخص قربانی یا جاسوس وی هدف و انگیزه خود را محقق می سازد).

۵-۲- تعقیب سایبری (Cyberstalking)

استفاده از تکنولوژی برای تعقیب گاهی اوقات (Cyberstalking) نامیده می شود. استفاده از رایانه ها یا دیگر تکنولوژی های الکترونیکی برای تسهیل تعقیب است (مثل استفاده از اینترنت، ایمیل یا دیگر ارتباطات الکترونیکی برای تعقیب شخص) (Cyberstalking, Oxford University) نمونه هایی از تعقیب سایبری: ارسال ایمیل یا نامه

های ناخواسته ترسناک یا نا امن برای شخص، ۲- پیام متنی یا پیام فوری ۳- آزار و اذیت یا تهدید شخص در رسانه های اجتماعی همچون واتساپ، تلگرام و ... ۴- ردیابی استفاده از اینترنت و رایانه ۵- استفاده از تکنولوژی مانند GPS برای ردیابی مکان شخص قربانی.

شخص **Stalker** (تعقیب کننده) برای جرایم علیه قربانیان هدفمند خود استفاده از ابزارهای الکترونیکی و آنلاین را ترجیح می دهد. تعقیب سایبری استفاده از اینترنت یا دیگر وسایل الکترونیکی برای تعقیب یا آزار و اذیت یک شخص، گروه یا سازمان است. آنها اطلاعات نادرستی درباره قربانیان در وبسایت ها ارسال میکنند و حتی ممکن است وبسایت ها، وبلاگ ها یا صفحات کاربری خود را به این منظور راه اندازی کنند. آنها اتهامات مربوط به قربانی را به گروه های خبری، چت روم و یا سایتی دیگر که مشارکت های عمومی مانند ویکی پدیا یا **Amazon.com** را ارائه میدهند، ارسال میکنند. (Skip press, Fighting Cyberstalking 2013) نظارت (نظارت بر فعالیت های آنلاین هدف خود(قربانی) و تلاش برای ردیابی آدرس IP خود در تلاش برای جمع آوری اطلاعات بیشتر در مورد قربانیان خود (Leroy MC Farlane; Paul Bocij 2003)، سرقت هویت، تهدید، خرابکاری، درخواست برای انجام عمل جنسی یا گردآوری اطلاعاتی باشد که ممکن است برای تهدید یا آزار و اذیت مورد استفاده قرار گیرد(ممکن است به دوستان قربانی، خانواده و همکاران کاری قربانی برای دسترسی به اطلاعات شخصی وی دسترسی پیدا کنند همچنین برای اطلاعات در اینترنت تبلیغ یا کارگاه خصوصی استخدام کنند **Violence & Domestic Abuse-Stalking** (2013). در این نوع تعقیب شخص **Stalker** ممکن است یک غریبه آنلاین یا فردی باشد که با شخص قربانی سابقاً دارای رابطه ای دوستانه یا صمیمانه بوده است. اغلب با پیگیری بدون وقفه یا آنلاین همراه است که در تعدادی از حوزه های قضایی مثل کالیفرنیا هر دو تخلف کیفری محسوب میشود (Spitzberg, et al 2002) این تعقیب یک حمله مبتنی بر تکنولوژی و فناوری بر روی یک فرد که بطور خاص برای آن حمله به دلیل خشم، انتقام یا کنترل مورد هدف قرار گرفته است. این تعقیب می تولد انواع مختلفی از جمله: آزار و اذیت، خوار و تحقیر قربانی (Bocij, Paul 2004)، خالی کردن حساب های بانکی یا کنترل های اقتصادی دیگر مانند خراب کردن امتیاز اعتبار قربانی، آزار خانواده، دوستان و ... (Moor, Alexis A 2014).

۳-۵- تعقیب گروهی

به این معناست که تعقیب قربانی توسط بیش از یک نفر (**Stalker**) واقع می شود. در این تعقیب اشخاصی که گروهی اقدام به تعقیب می کنند ممکن است اهداف معینی داشته باشد یا اهداف متفاوتی از تعقیب قربانی مورد نظر داشته باشند. طبق گزارش از وزارت دادگستری تعداد قابل توجهی از افرادی که حوادث و وقایع تعقیب را گزارش داده اند ادعا می کنند که بیش از یک نفر آنها را مورد تعقیب قرار داده است. ۱۸/۲ درصد گزارش کرده اند توسط دو نفر و ۱۳/۱ درصد توسط سه یا بیشتر تحت تعقیب قرار گرفتند. (Series Beochure 2002) این گزارشات قابل تعمیم به ادعای کسانی که توسط چند نفر بصورت جداگانه تحت تعقیب واقع می شوند نیست.

۴-۵- تعقیب سیاسی

در سال ۲۰۰۲ آکادمی انجمن ملی قربانیان فرم دیگری از تعقیب را تحت عنوان تعقیب سیاسی تعریف کرده است. در مقایسه با دیگر انواع تعقیب، تعقیب کننده های مذکور به دنبال ارتباط شخص با قربانیان خود نیستند بلکه آنها را مجبور می کنند تا از طریق آنها به اهداف خود برسند. تعقیب کننده سیاسی قصد دارد دستور کار سیاسی خود را با استفاده از تهدیدات و ارعاب برای رسیدن به هدف خود برای متوقف کردن و یا درگیر شدن در فعالیت های خاص صرف نظر از رضایت قربانی به انجام برساند.

۶- ادعای غیر واقعی یا توهم تعقیب

روان شناسان افراد را اغلب به دو دسته تقسیم می کنند که شخص تعقیب کننده (Stalker) در یکی از این دو دسته قرار می گیرد: روانی و غیرروانی. برخی از Stalker ها ممکن است دارای اختلالات روان پریش مانند اختلالات وهمی، اختلال اسکیزوفرنیک یا اسکیزوفرنی باشند و همچنین ممکن است اختلالاتی نظیر افسردگی عمده، اختلال تنظیم یا وابستگی به مواد و نیز اختلالات شخصیتی را دارا باشند. (Varsamis, Adamson, JD; Sigurdson, WF 1972) علاقه مردم به تعقیب موجب ترویج ادعاهای دروغین می شود از جمله این ادعاها، ادعای تحت تعقیب بودن فرد می باشد که علت رنج بردن فرد از یک بیماری وهمی و خیالی است. در بسیاری از موارد که افراد ادعا می کنند که تحت تعقیب واقع شده اند این ادعا نادرست و غلط بوده است و اکثر این ادعاها ساخته ذهنی قربانیان کاذب می باشد (Brown.S.A.2008) توهومات تعقیبی شرایطی از توهم است که شخص با تاثیر از آن به این باور میرسد که تحت تعقیب واقع میشود، در واقع این توهومات ناخودآگاه مجموعه ای از شرایط بدی است که افراد مبتلا به این باورند که آنها تحت تعقیب و مورد آزار و اذیت قرار می گیرند که به طور خاص شامل دو عنصر است:

۱- فرد فکر می کند که آسیب اتفاق افتاده یا در حال وقوع است یا اتفاق خواهد افتاد.

۲- فرد فکر می کند که شخص تعقیب کننده قصد دارد به او صدمه بزند (Freeman, D & Garety, PA 2004). طبق گزارش DSM-(IV-IT) توهومات تعقیبی از شایع ترین شکل توهومات در اسکیزوفرنی پارانوئید هستند (جایی که شخص معتقد است مورد آزار و اذیت واقع می شود، پیگیری می شود (تحت تعقیب)، فریب می خورد، جاسوسی یا مورد تمسخر واقع می شود (Diagnostic and Statistical manual of mental disorder DSM_IV 2000). طی گزارشات رفتارهای تعقیبی که گزارش نادرست و اشتباه نام گرفته اند، اکثر این گزارشات ناشی از وهم و خیال گزارشگر بوده است. (Sheridan.P.; Blaauw,E 2004)

۷- تعقیب مخفیانه در قوانین مختلف

در قوانین کشورهای مختلف به دلیل اهمیت تعقیب مخفیانه، در برخی کشورها به طور خاص (کشور آلمان) و در برخی دیگر مصادیق آن مورد توجه قرار گرفته است که چند نمونه از قوانین کشورها را در ذیل بررسی خواهیم کرد

۷-۱- انگلستان

اعمال مجازات آزار و اذیت در انگلستان موجب شد قانون حمایت از آزار و اذیت در سال ۱۹۹۷ به اجرا در آید (Protection of Harassment 1997) با تصویب این قانون انجام هر نوع رفتاری که موجب آزار و اذیت دیگری شود جرم محسوب شده و مجازات ۶ ماه حبس اعمال می شود. طبق این قانون شخص نباید مجموعه ای از رفتارها را دنبال کند. در انگلستان ممکن است مسئولیت در خصوص آزار و اذیت ناشی از تعقیب زمانی اتفاق بیفتد که قربانی در اثر این آزار و اذیت یا به اصطلاح دیگر تعقیب از آسیب ذهنی و جسمی رنج ببرد. (BBC News 2012) در سال ۲۰۱۲ در زمان نخست وزیری (دیوید کامرون) دولت قصد ایجاد ی قانون خاص در رفتار تعقیب داشت که در مه ۲۰۱۲ قانون حمایت از آزادی (جرم انگاری جرم تعقیب) تصویب شد. با قراردادن این جرم در قانون حمایت از آزار و اذیت سال ۱۹۹۷ هر گونه اقدام تعقیبی فرد از جمله تماس گرفتن یا تلاش برای برقراری ارتباط با شخص با هر وسیله ای، انتشار هر گونه مطالب یا بیانیه یا سایر مطالب مربوط به ارتباط با شخص، نظارت بر اعمال شخص، ایمیل یا هر شکل دیگری از ارتباطات الکترونیکی با شخص در هر مکانی (چه خصوصی چه عمومی)، تماشای

جاسوسی بر فرد تحت این بخش از قانون قرار گرفت. (P:rotection of Freedoms Act 2012)
 بالحق قانون حمایت از آزادی سال ۲۰۱۲ به قانون حمایت از آزار و اذیت در سال ۱۹۹۷ بخش ۴ (الف) این قانون تحت عنوان تعقیب که شامل ترس، زنگ خطر، ناراحتی شدید یا آزار و اذیت روحی و جسمی است نام گرفت. طی گزارشی از ماتیسنون و بود (Budd and Mattinson 1998) در انگلستان ۴۳ درصد از قربانیان تعقیب مرد و ۵۷ درصد زن بودند. (Chaplin, et al 2011)

۲-۷- فرانسه

در قانون مجازات فرانسه برخی عناوین مجرمانه در فصل دوم تحت عنوان: تعرض علیه تمامیت جسمانی یا روانی اشخاص ذکر شده اند که برخی از آنها که مطابق تعقیب مخفیانه می باشد ذکر می شوند:
 ماده ۱-۲۲۶ قانون مجازات فرانسه: اقدام به هر رفتاری با هر وسیله ای که بطور عمدی منجر به تعرض به آرامش زندگی خصوصی دیگری شود، در صورتی که به یکی از روش های ذیل انجام شود تا یکسال حبس و تا ۴۵ هزار یورو جزای نقدی مجازات دارد:

الف: ثبت، ضبط و یا غصب یا انتقال سخنان دیگری که خصوصی یا محرمانه بوده است بدون رضایت صاحب آن.
 ب: ثبت و ضبط یا انتقال تصویر شخصی که در یک مکان خصوصی یافت می شود، بدون رضایت او. (به نظر می رسد این رفتارها به نوعی با تعقیب مخفیانه مرتبط بوده و می تواند برخی از مصادیق آن باشد که با آن ملازمه دارد)
 ماده ۲-۳۲-۲۲۲ تعذیب روانی (Leharc'lement moral): عمل تعذیب دیگری با اقدامات مکرر با هدف یا منظور ایجاد آثار مخرب بر شرایط کاری که مقدمه تعرض به حقوق و کرامت شخص می باشد و سلامت جسمی یا روانی را مختل کن و یا آینده شغلی او را در معرض خطر قرار می دهد مستوجب ۱ سال حبس ساده و ۱۵ هزار یورو جزای نقدی است.

ماده ۱-۱۵-۲۲۲: هر کس در زمانهای مختلف و در یک مکان مشخص اقدام به تعقیب یا (کمین نشینی) نسبت به یک خدمتکار دولت اعم از مامور پلیس ملی، عضو ژاندارمری، یکی از کارکنان اداره زندان ها و یا هر شخصی که متصدی یک خدمت عمومی است و یا یک آتش نشان غیر نظامی یا نظامی یا یک متصدی حمل و نقل عمومی مسافر، برای هدف، مشخص توسط یک یا چند نفر با توجه به سمت و شغل آنها نماید و هدفش متعهد شدن به او (مرتکب)، در ارتباط با انجام وظایف و ماموریت شخص مورد تعقیب باشد و این رفتار همراه با خشونت بوده و یا مرتکب قربانی را با سلاح تهدید کند در این صورت مرتکب به ۵ سال حبس و ۷۵ هزار یورو جزای نقدی محکوم می شود. (Plikan Christa 2002)

۳-۷- آلمان

ماده ۲۳۸ قانون مجازات آلمان:

الف) هر کس برخلاف قانون شخصی را از طریق:

۱- جست و جوی محل سکونت، ۲- اقدام به برقراری تماس یا او از طریق ابزارهای مخابراتی یا سایر تجهیزات ارتباطی یا از طریق اشخاص ثالث ۳- سوء استفاده از اطلاعات شخصی او با هدف سفارش کالا یا خدمات برای او یا زمینه سازی ارتباط اشخاص ثالث با او را فراهم کند. ۴- تهدید قربانی یا یکی از نزدیکان او به قتل، قطع عضو، آسیب جسمی یا محرومیت از آزادی و یا ۵- ارتکاب اعمال مشابه مخفیانه تعقیب کند و بوسیله این رفتار مجرمانه در زندگی شخصی قربانی اختلال ایجاد کند به جزای نقدی یا حداکثر ۳ سال حبس محکوم خواهد شد.

ب: در صورتی که تعقیب کننده، قربانی یا یکی از نزدیکان و یا بستگان او را در خطر مرگ یا صدمه شدید قرار دهد به ۳ ماه تا ۵ سال حبس محکوم خواهد شد.

ج: در صورتی که رفتار تعقیب کننده منجر به مرگ قربانی یا یکی از نزدیکان یا بستگان او شود از ۱ تا ۱۰ سال حبس محکوم شود.

د: موارد مذکور در بند الف تنها با درخواست شاکی قابل تعقیب خواهد بود مگر اینکه مقام تعقیب با توجه به وظایف خود تعقیب جرایم مذکور را با توجه به مصالح عموم ضروری تشخیص دهد. (دریک شهر متوسط آلمان Mannheim میزان شیوع تعقیب تقریباً ۱۲٪ گزارش شده است) (Dressing, et al 2005)

۴-۷- امریکا

ایالت کالیفرنیا اولین دولت در ایالت متحده است که در سال ۱۹۹۱ عنوان تعقیب مخفیانه را جرم انگاری کرد. (Are you being stalked? 2011) اولین قانون ضد تعقیب در ایالات متحده، توسط قاضی جان واتسون قاضی شهرداری (Orange County) توسعه داده شد. واتسون با نماینده کنگره ایالات متحده امریکا (ادویس) این قانون را در سال ۱۹۹۰ معرفی کرد (Judge John Watson of Profile 1998) هم چنین در سال ۱۹۹۰ اداره پلیس لس آنجلس (LAPD) اولین واحد مدیریت تهدید ایالات متحده را که توسط (LAPD) کاپیتان رابرت مارتین تاسیس شد آغاز کرد. طی سه سال بعد هر یک از ایالات متحده به دنبال آن بودند که جرم تعقیب را تحت عناوین مختلفی مانند آزار و اذیت جنایی یا تهدید جنایی ایجاد کرده و جرم انگاری کنند. در برخی ایالات آمریکا (ایالت پنسیلوانیا) تعقیب مستلزم سونیت خاص شخص " قصد آزار و اذیت یا مزاحمت است. بنابراین در تعقیب به قصد کنجکاو، انتساب عمل مجرمانه به شخص فاقد وجهه قانونی است. (صبوری پور، حمایت کیفری از زنان و اطفال در برابر مزاحمت، ۹۰) هم چنین تصویب قانون حمایت از حریم شخصی رانندگان (DPPA) در سال ۱۹۹۴ پاسخی در برابر سوءاستفاده از اطلاعات رانندگان بعنوان فعالیت جنایی شد (نمونه های برجسته از جمله تعقیب سالدانا و شافر، دولت ها را از افشای اطلاعات شخصی رانندگان بدون اجازه وزارت امور خارجه وسایل نقلیه ممنوع کرد). (DPPA & Privacy ... 2012) از سال ۲۰۱۱ تعقیب در بخش ۱۲۰a قانون عدالت نظامی (VCMJ) جرم شناخته شده است که این قانون در تاریخ اکتبر ۲۰۰۷ تاسیس شد. (United States Code 2011) مرکز ملی قربانیان جنایات که به تازگی آمارهای منتشر شده خود را نشان می دهد، بیش از ۹۷۰/۰۰۶/۱ زن و ۹۹۰/۳۷۰ مرد سالانه در ایالات متحده تحت تعقیب قرار میگیرند. ۵ درصد از قربانیان زن و ۳۰ درصد از قربانیان مرد که توسط شریک صمیمی خود ۸۱ درصد از آن زنان توسط دوست صمیمی سابق یا فعلی خود تحت تعقیب واقع شده اند، بودند. (Baun, et al 2009) در ایالات متحده علاوه بر جرم تعقیب، قانون پیشگیری از تعقیب (بویژه در ایلینویز Illinois) بحث برانگیز است. طبق گزارشی میزان شیوع تعقیب ۸ درصد در زنان و ۲ درصد در مردان است (Tjaden and Thoennes). ۱ درصد از زنان و ۴ درصد از مردان مورد پیمایش (طی دوره دوازده ماهه قبل از پیمایش) به قصد مزاحمت و آزار تعقیب شده بودند. اجمالا اینکه ۷۸ درصد از قربانیان، زنان و ۸۷ درصد مردان بودند. در میان قربانیان، ۷۷ درصد از زنان و ۶۴ درصد مردان اشخاص تعقیب کننده را میشناختند (صبوری پور، همان). ایالات مختلفی جرم تعقیب تحت عناوین مختلفی از سال ۱۹۹۳ جرم انگاری شده که در ذیل به چند ایالت اشاره خواهیم نمود:

اولین بار در سال ۱۹۹۰ شخص تعقیب کننده بعنوان مجرم شناخته و قوانین تعقیب تصویب شد. (Are you being stalked 2011) در قانون مجازات کالیفرنیا بخش ۶۴۶۰۹ تعقیب اینگونه تعریف شده است: مکرر، آگاهانه و مخرب به دنبال شخصی رفتن یا آزار و اذیت دیگران و ایجاد اعتماد با قصد قراردادن شخص در ترس متعارف برای آسیب و تهدید امنیت وی و خانواده اش. (Smith, Kevin 2016) میزان مجازات جرم تعقیب در کالیفرنیا یکسال حبس و ۱/۰۰۰ \$ جریمه است. (California Stalking Laws _Criminal Law)

۷-۴-۲- نیویورک (طبق کدگذاری بخش ۲۶۰.۲۶، ۳۱:۱۲۰، ۴۵۵۰.۶۰)

در این ایالت تعقیب به ۴ درجه تقسیم شده است: تعقیب درجه ۴- شخص عمداً و با هدف نامشروع رفتاری را انجام می دهد که موجب ترس شخص از آسیب دیدن خود یا اعضای خانواده اش می شود یا باعث آسیب رساندن به سلامت ذهنی و عاطفی قربانی یا خانواده اش خواهد شد. هم چنین موجب ایجاد ترس های متعارض می شود که مشاغل یا کسب و کار قربانی را تهدید می کند. درجه ۳- همانند درجه ۴ اما در این درجه قربانی ترس معقولی از آسیب فیزیکی یا آسیب جدی جسمی دارد. درجه ۲- همانند درجه ۳ اما در این نوع درجه تعقیب مجازات شخص در صورت دارا بودن شرایط ذیل تشدید خواهد شد: مداخله سلاح، در صورت اینکه قربانی ۱۴ سال یا کمتر سن دارد. و یا هنرپیشه ای ۲۱ ساله و بیشتر سن داشته باشد. درجه ۱- همانند درجه ۲ و ۳ اما همراه با آسیب فیزیکی عمدی به قربانی .

میزان مجازات در ایالات نیویورک: در درجه ۴ و ۳ با توجه به اینکه جنحه در نظر گرفته می شود شخص به جزای نقدی درجه ۲ مجازات حبس یا جزای نقدی و درجه یک با توجه به اینکه خیلنت (Felony) تلقی می شود ممکن است مجازات حبس، قطع عضو، قصاص عضو، حبس ابد، اعدام به همراه جزای نقدی شخص محکوم شود.

۷-۴-۳- تگزاس

در کدگذاری (ماده) بخش ۴۲۰۰۷۲ : در این بخش از قانون مجازات تگزاس شخص مرتکب عملی در خصوص شخص خاصی بطور آگاهانه می شود که فرد مطلع می شود که قربانی را بعنوان تهدید در نظر دارد و باعث ترس و وحشت وی می شود و همچنین موجب آن خواهد شد که شخص قربانی بصورت متعارف و معقول از امنیت خود و خانواده اش هراس داشته باشد. در ایالت تگزاس تعقیب تحت عنوان جنایت (Felony) جرم انگاری گردیده است.

۷-۴-۴- واشنگتن

بخش ۱۱۰. ۴۶. ۹ A. قانون مجازات ایالت واشنگتن به جرم انگاری جرم تعقیب مخفیانه پرداخته است: شخص بطور مکرر و آگاهانه اقدام به آزار و اذیت و یا تعقیب فرد می کند و موجب ترس و هراس فرد می شود و شخص مرتکب از انجام عمل تعقیب قصد ترس، ارباب و یا آزار و اذیت با هدف نامشروعی را دارد.

۷-۴-۵- آلاسکا

بخش ۲۷۰. & ۲۶۰. ۴۱. ۱۱ تحت عنوان تعقیب مخفیانه: فرد آگاهانه و عالمانه در جریان رفتاری قرار می گیرد که دیگر از ترس مرگ یا آسیب و صدمه جسمی قربانی و خانواده وی ناامید می شود. میزان مجازاتی که برای شخص در نظر گرفته شده فقط جزای نقدی است.

۶-۴-۷- ماریلند

فرد در جریانی از رفتار یا پیگیری قرار می گیرد که قصد صدمه جسمی یا مرگ را دارد. میزان مجازات شخص تعقیب کننده حداکثر ۵ سال حبس و \$۵۰۰۰ جریمه است.

۵-۷- ایران

جرم تعقیب مخفیانه با وجود اهمیت در حقوق کیفری ایران جرم انگاری نشده است. برخی مصادیق جرم تعقیب بصورت مستقل جرم می باشند و برخی دیگر باید جرم انگاری شوند. توجه به اینکه برخی مصادیق جرم تعقیب با هدف آسیب روحی و روانی قربانی بصورت مستقل در حقوق کیفری ایران جرم انگاری شده است مثلاً ممکن است شخصی حیوان اهلی فردی را به قصد خوردن گوشت آن بکشد بی آنکه به آزار و اذیت روحی و روانی فرد توجهی داشته باشد. بنابراین ماده قانونی جداگانه ای برای جرم تعقیب مخفیانه وجود ندارد صرفاً برخی مصادیق آن تحت عناوین مختلفی در مواد پراکنده جرم انگاری گردیده است.

۱-۵-۷- قانون

در قانون مجازات ایران به علت عدم جرم انگاری تعقیب مخفیانه ماده قانونی در این زمینه وجود ندارد اگرچه برخی مصادیق آن نه صرفاً تحت عنوان تعقیب مخفیانه بلکه بعنوان رفتاری مستقل جرم انگاری شده است. برخی دیگر این جرم را از مصادیق جرم مزاحمت موضوع ماده ۶۱۹ ق.م.ا و مجازات این جرم را برای این عنوان اعمال می کنند. درحالی که با بررسی و تحلیل ارکان این جرم دانستیم ماهیتی مستقل از جرم مزاحمت دارد.

۲-۵-۷- رویه قضایی

در رویه قضایی در خصوص تعقیب مخفیانه و جرم انگاری آن صراحتی وجود ندارد. یک نظریه مشورتی 1373/8/10-7/4895 از اداره حقوقی قوه قضاییه اعلام شد با این مضمون که: اگر کسی به قصد مزاحمت خانمی را در خیابان تعقیب کند این تعقیب می تواند از مصادیق م ۶۱۹ قانون مجازات اسلامی باشد. طبق این نظریه مشورتی تعقیب جزء مزاحمت تلقی شده چرا که این تعقیب قسمتی از آزادی رفت و آمد این خانم را مورد تعرض و تخدیش قرار داده است.

۶-۷- استرالیا

• تعریف تعقیب در قانون مجازات استرالیا: تعقیب دیگری به قصد ترساندن وی یا شخص ثالثی. هر ایالت استرالیا مقرراتی که در دهه ۱۹۹۰ قوانین ضد تعقیب را تصویب کرد، به اجرا در آورد. کوئینزلند (queensland) اولین کشور در سال ۱۹۹۴ بود. در این کشور حداقل مجازات برای تعقیب دیگری جریمه است. قوانین ضد تعقیب (پیشگیری از تعقیب) در استرالیا ویژگی های قابل توجهی دارند. برخلاف بسیاری از حوزه های قضایی ایالات متحده آنها نیازی به قربانی شدن در نتیجه رفتار و احساس ترس و یا ناراحتی و آزار و اذیت ندارند فقط اینکه شخص معقول و متعارف چنین احساس را داشته باشد. طبق نظرسنجی انجام شده در استرالیا ۲۳ درصد از مردم استرالیا تحت تعقیب قرار میگیرند (Purcell, Pathe and Mullen 2002) همچنین گزارش اعلامی از سوی ۸۶ درصد قربانیان تعقیب، زن ۸ درصد مرد بودند و زنان عمدتاً توسط مردان درحالیکه مردان تقریباً توسط مردان دیگر تحت تعقیب واقع شده اند. (Stieger, et al

(2008) در ۷۰ درصد از موارد تعقیب کنندگان برای قربانیان شناخته شده بودند که در ۴۰ درصد همسر سابق قربانی، ۲۳ درصد دوست یا آشنا، ۱۳ درصد همکار شخص قربانی در محل کار وی بود. (Purcell, et al 2002) در این ایالت هیچ تفاوت خاصی میان حادثه تعقیب در مناطق شهری و روستایی نیست.

۸- ماهیت جرم تعقیب مخفیانه

تعقیب یا پیگیری اشخاص بعنوان یک معضل اجتماعی نه تنها دارای بعد اجتماعی و فرهنگی بلکه ابعاد روان شناسی، جامعه شناسی، حقوق کیفری و جرم شناسانه نیز دارد. نوع رفتار کلامی و غیرکلامی که دارای ماهیتی چون خیره شدن، تهدید کردن، ایجاد صدمه، آزار و اذیت، ترساندن و .. است که معمولاً در مکان های عمومی یا خلوت اعمال می شوند. برخی تحت نظارت یا جاسوسی قراردادن شخص تعبیر می کنند. برخی آن را از مصادیق مزاحمت موضوع ماده ۶۱۹ می دانند. اما آنچه که گذشت دانستیم ماهیتی مستقل دارد که نیاز به جرم انگاری در حقوق کیفری ایران را دارد.

۸-۱- جرم به عادت

در بحث تعقیب مخفیانه قبل از تحقق عادت و تکرار رفتار توسط شخص تعقیب کننده، عمل تعقیب با انجام یکبار قابل تحقق و جرم است اگرچه عادت به تعقیب و پیگیری اشخاص ممکن است باعث تشدید مجازات شود. در حقوق انگلستان وقوع این جرم منوط به تکرار عمل است. بنابراین با انجام یکبار مزاحمت و تعقیب دیگری جرم محقق نمیگردد.

۸-۲- جرم آنی

جرم آنی جرمی است که در یک مقدار متعارفی از زمان که آغاز و پایان دارد به وقوع می پیوندد جرم تعقیب مخفیانه جرم آنی است که در صورت دستگیری فرد در همان لحظه به مجازات جرم مذکور محکوم می شود و برخلاف جرم مستمر نیاز به بقا درگذشت زمان ندارد.

۸-۳- جرم مطلق یا مقید

با توجه به لزوم یا عدم لزوم نتیجه برای تحقق جرم، جرایم به دو دسته مطلق یا مقید تقسیم می شوند. لذا جرم تعقیب را می توان از جرایم مطلق دانست و صرف تعقیب و دنبال کردن شخص برای وقوع جرم کافی است و در صورتی که شخص در این حالت دستگیر شود صرف نظر از اینکه نتیجه مورد نظر شخص حاصل شده یا خیر جرم تعقیب محقق است.

۸-۴- درجه جرم و مجازات

پیرامون اصلاح قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۷۰ جرایم از حیث شدت و ضعف مجازات به سه دسته جنایت، جنحه و خلاف تقسیم می شوند. منظور از جنایت جرایمی است که دارای مجازات قصاص نفس، قصاص عضو، اعدام، رجم، نفی بلد، قطع عضو حدی، حبس ابد و حبس که حداکثر میزان قانونی آن بیش از ۱۰ سال و انفصال دائم از خدمات دولتی می باشد. جنحه تیز جرایمی است که دارای مجازات دیه، شلاق حد یا تعزیری، حبس هایی که حداکثر آن کمتر از ۱۰ سال، جزای نقدی یا حداکثر بیش از ۳۰ میلیون ریال و انفصال موقت از خدمات دولتی می باشد. خلاف نیز به آن دسته از جرایمی گفته می شود که صرفاً دارای جزای نقدی باشد. درخصوص جرم تعقیب مخفیانه با توجه به تقسیم بندی فوق می توان گفت که در اکثر کشورهای مختلف جنحه در نظر گرفته شده است (گرچه در برخی ایالات (۳۵ ایالت) بعنوان جنایت طبقه بندی شده است) با توجه به نوع رفتار ارتكابی در جرم تعقیب مخفیانه در نظر گرفتن این جرم بعنوان جنحه در حقوق کیفری ایران شایسته تر است چرا که اگر درجه این جرم را خلاف بدانیم بسیاری از آسیب ها و صدمات روحی که این جرم در پی دارد صرفاً با پرداخت جزای نقدی قابل جبران

نخواهد بود. عدم جرم انگاری جرم تعقیب مخفیانه در حقوق کیفری ایران موجب شده است که ماده قانونی به این جرم اختصاص نیابد. برخی آن را ذیل مصادیق جرم مزاحمت تعریف کرده و مجازاتی همچون مجازات موضوع ماده ۶۱۹ در نظر می گیرند. مجازات ماده ۶۱۹ تعزیرات طبق م ۱۹ ق.م.ا. سال ۹۲ درجه ۷ می باشد که باز دارنده نیست با توجه به احساس خطر و احساس ناامنی که اشخاص مجنی علیه (قربانی) از تعقیب مجرمانه می کنند و اثرات نامطلوب این جرم بر زندگی عادی اشخاص و آزادی معنوی و روحی شدید از آن و همچنین این نکته که غالب مجرمین مشمول ماده ۶۱۹ مجرمین اتفاقی می باشند و در اکثر موارد قریب به اتفاق این جرم هیچ رابطه قبلی بین قربانی و مجرم وجود ندارد اما در جرم تعقیب مخفیانه یک رابطه زمینی ای و آشنایی قبلی مانند رابطه کاری و رئیس و مرئوس و... بین جانی و مجنی علیه (قربانی) وجود داشته و در واقع یک نوع سوء استفاده از موقعیت و اعتماد در آن وجود دارد. بنابراین پیشنهاد می گردد مجازات شدیدتری نسبت به ماده ۶۱۹ برای آن در نظر بگیرد (حداقل حبس درجه ۶- از ۶ ماه تا ۲ سال)

۵-۸- تکرار و تشدید مجازات تعقیب مخفیانه

پیش از آن گفتیم که عمل تعقیب جرمی ساده است و شخص مرتکب با انجام رفتار ارتكابی واحد تحت عنوان تعقیب کننده قابل مجازات می باشد از این رو با انجام مکرر رفتار مادی طبیعتاً مجازات شدیدتری برای شخص تعقیب کننده اعمال خواهد شد. در تعقیب مجرمانه در صورت احراز شرایط ذیل مجازات فرد تعقیب کننده تشدید خواهد شد:

- ۱- شخص مسلح به سلاح باشد ۲- مجنی علیه (قربانی) کمتر از ۱۴ یا ۱۶ سال سن داشته باشد. ۳- امنیت و شرایط آزادی مجنی علیه را نقض کند و آزادی وی را سلب کند ۴- قربانی از مامورین انتظامی حفاظتی یا شاهدی بوده که در ارتباط با موضوعی که از طرفی به تعقیب کننده مرتبط بوده باشد. در صورت احراز شرایط فوق شخص تعقیب کننده به مجازات مشدد محکوم می شود.

نتیجه گیری

برخی رفتارها تمامیت جسمانی اشخاص را به خطر می اندازد، در مقابل رفتارهایی هستند که شخصیت معنوی دیگری را مورد تعرض قرار می دهد. نمونه ای از این رفتارها عمل تعقیب مخفیانه است که مورد بی توجهی قانون گذار قرار گرفته و جرم انگاری نیز صورت نگرفته است. عملی که به علت جنبه عمومی آن بسیار حائز اهمیت است چرا که قانون گذار معمولاً مجازات را برای امور در نظر می گیرد که مخل نظم و حقوق عمومی باشد چرا که حقوق عمومی مزیت و رجحان بر حقوق خصوصی دارد و قانون گذار در مرحله اول نقض حقوق عمومی و پس حقوق خصوصی افراد را مورد توجه قرار داده اتس. بنابراین گذشت شاکی و عدم شکایت وی نباید موجب بی توجهی قانون به جنبه عمومی آن شود. قانون گذار یک ماده (۶۱۹ ق.م.ا) کلی را برای همه مصادیق مزاحمت در نظر گرفته است در حالی که این رفتار می تواند مصادیق متنوعی داشته باشد (بعنوان مثال- تمسخر خانمی توسط یک فرد قطعاً آثار روحی و روانی کمتری در مقایسه با تعقیب همین خانم در مدت زمانی طولانی دارد) بنابراین مزاحمت و تعقیب به علت اینکه ممکن است آثار و نتایج بسیار زیانبار روانی بر جای بگذارد لازم است مجازات خاصی در این خصوص توسط قانون گذار اعمال شود و این مستلزم جرم انگاری این رفتار در قانون مجازات اسلامی است.

منابع

- _ الهام، دکتر غلامحسین، برهانی، دکتر محسن، درآمدی بر حقوق جزای عمومی (واکنش در برابر جرم)، جلد دوم، نشر میزان، بهار ۹۷
- _ اردبیلی، دکتر محمدعلی، حقوق جزای عمومی جلد دوم، نشر میزان، پاییز ۹۵
- _ صبوری پور، دکتر مهدی، حمایت کیفری از زنان و اطفال در برابر مزاحمت، فصل نامه اطلاع رسانی حقوقی، سال هفتم، شماره ۲۵، بهار ۹۰

- _ Pelikan Christa. 2002. Forschungsbericht Psychoterror. Ausmass, Formen, Auswirkungen auf die Oper und die gesetzlichen Bestimmungen. Ein internationaler Vergleich. Wiener Institut für. Rechts- und Kriminalsoziologie.
- _ Yanowitz, K. L, & Yanowitz, J. L. (2010). The role of gender in the generation of stalking scrip. Sex Roles, this issue. doi:10.1007, 11199-010-9867-2.
- _ Langhinrichsen- Rohling. J, Palarea, R. E., Cohen, J., & Rohling. M. Gendernr, and fear on the consequences of stalking victimization. Sex L. (2002). Breaking up is hard to do : Unwanted pursuit behavior Roles. This issue: doi: 10.1007/ s11199-010-9889-9
- _ Spitzberg, B. H, & Cupach W. R. (2007) . The state of the are of stalking: Taking stock of the emerging literature. Aggression and violent Behavior.12.(1):64-86.2007-01-01 doi:10.1016/j.avb.2006.05.007.Iss N1359-1789
- _ The National Center For Victims of Crime(feb2002).”Stalking victimization”. Office For Victims of Crime.
- _ Mullen,Paul E.;Pathe,Michele; Purcell,Rosemary(2002).Stalkers and their victims.Cambridge United Kingdom.[u.a]:Cambridge University Press.ISBN.0-527-66950-2
- _ Lawson-Cruttenden,1996,”Is there a law against stalking?”New Law Journal /6736pp.418-420,cited in.doi:10.1016/s1359(02)00068-X
- _ Mullen,Paul E.;pathe,Michele(2002-01-01).”Stalking”.Crime and Justine.29;273—318.doi;10.1086/652222.JSTOR1147710.
- _ Pathe,M;Mullen,P.E.(1997).”The impact of stalkers on their victims”.The British Journal of Psychiatry.170;12-17. doi:10.1192/bjp.170.1.12.PMID 9068768
- _ Baun, Katrina; Catalano, Shannon; Rand, Michael(January 2009). Stalking Victimization in the united states(PDF) (Report). United States Department of Justice, Bureau of Justice statistics. Archived from the original (PDF) on 23 February 2013. Retrieved 28 April 2013.
- _ ”Cyber stalking”.Oxford University Press. Retrieved 2013-12-10
- _ Spitzberg, Brain H, Hoobler. Gregory (February2002). Cyber Stalking and the technologies of interpersonal terrorism.New Media & society.1.4:71-92. doi:10.1177/14614440222226271.Archived from the original (PDF) on 14 January 2012 Retrieved 14 June 2011.
- _ smith, Kevin (2 September 2016). “Tounger California laws protect victims of digital harassment”. San Gabriel valley Tribune. Retrieved 3 July 2017.
- _ Moor,Alexina A.” What is Cyber stalking?”About.Come. Retrieved 2014-01-12.
- _ Skip Press.” Fighting CyberStalking” Computer E dge omline. Archived From the original.o.n October 28, 2012. Retrieved 2013 -11-29.
- _ “Violence & Domestic Abuse_stalking” The women`s Center, Archived From the Original on 2013-12-13. Retrieved 2013-12-10
- _ Leroy Mc Farlane; Paul, Bocij(2003-09-01) “An exploration of predatory behavior in cyber space: Towards a typology of Cyberstalkers” First Monday .8(9).doi: 10.5210/fm.v8i9.1076. Retrieved 2013-11-29
- _ Bocij. Paul(2004) Cyberstalking: Harassment in the Internet Age and how to Protect your family. Green wood Publishing Group. Pp.12-13.ISBN 978-0-275-98118-1
- _ Series : Help Series Brochure / Stalking Victimization 2002
- _ Freeman,D & Garety, P.A.(2004) Paranoia: The Psychology of Persecutory Delusions.Have :Psychology Press.page13.ISBN 1-84 169-522-X
- _ Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-IV.Washington , DC: American Psychiatric Association 2000.p.299.ISBN 0-89042-025-4

- _ Varsamis, J.; Adamson, J.D.; Sigurdson, W.F. (December 1972). "Schizophrenics with Delusions of poisoning". *The British Journal of psychiatry*. 121(565):673-675. doi: 10.1192/bjp.121.6.673. ISSN0007-1250
- _ "After eight uncertain cases were excluded, the false reporting was judged to be 11.5%, with the majority of false victims suffering delusion (70%)". Sheridan, L.P.; Blaauw, E. (2004). "Characteristics of false stalking reports" *Criminal Justice and behavior*. 31:55 doi: 10.1177/0093854803259235.
- _ Brown, S.A. (2008). "The Reality of persecutory Beliefs: Base Rate Information for Clinicians". *Ethical Human Psychology and psychiatry*. 10(3):n 163-178. doi:10.1891/1559-4343.10.3.163. "Collapsing across two studies that examined 40 British and 18 Australian false reports (as determined by evidence overwhelmingly against their/ claims). These individuals fell into the following categories: delusional (64%), Factitious/ attention seeking (15%) hypersensitivity due to previous stalking (12%), were the stalker themselves (7%), and malingering individuals (2%) (Purcell, Path, & Mullen, 2002, Sheridan & Blaauw, 2004)."
- _ Chaplin, Rupert; Flatley, John; Smith, Kevin (July 2011). "Crime in England and Wales 2010/11". Home office. P.66. Retrieved 29 March 2012.
- _ "Stalking to be made specific criminal offence -Cameron" BBC News. 8 Mar 2012. Retrieved 14 May 2013
- _ Protection of Freedoms Act 2012. www.legislation.gov.uk. Retrieved 14 May 2013
- _ Dressing, H.; Kuehner, Christine; Gass, Peter (1 August 2005). "Lifetime prevalence and impact of stalking in a European population: Epidemiological data from a middle-sized German city". *British Journal of Psychiatry*. 187(2): 168-172. doi:10.1192/bjp.187.2.168
- _ "Are you Being Stalked?" Privacyrights.org. 6 June 2011. Retrieved. 7 July 2012
- _ Judge John Watson Profile". Smart Voter.org. 2 June 1998. R. 7 July 2012
- _ DPPA and the Privacy of your state Motor Vehicle Record". Electronic Privacy Information Center. R. 7 July 2011
- _ United States Code: Title 10, 920 a. Art. 120 a. Stalking—LII/ Legal Information Institute. R. 28 August 2011.
- _ Purcell, Rosemary; Pathe, Michele; Mullen, Paul E. (1 January 2002). "The Prevalence and nature of stalking in the Australian community". *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*. 36(1): 114-120. doi:10.1046/j.1440-1614.2002.00985.x
- _ Stieger, Stefan; Burger, Christoph; Schild, Anne (1 Dec 2008). "Life time prevalence and impact of stalking : Epidemiological data from Eastern Austria. "The European Journal of Psychiatry. 22(4):235-241. doi: 10.4321/S0213-61632008000400006.